

Bulvární komedie a amatérská scéna

Prestože žánr bulvární komedie nese název podle ryze městského prostoru, kde byl původně nejen hrán, ale i *pro* který byl hrán, zdá se, že se poměrně záhy rozšířil i do sféry amatérského divadla – které je často naopak delokalizované, nevázané na městský prostor a nehrající primárně pro měšťanskou střední a vyšší střední třídu. To je ovšem pouze o jeden z mnoha důvodů, proč je oblíbenost tohoto žánru v amatérském divadle podle mě do značné míry iracionální, lépe řečeno proč zde v naprosté většině případů nikdy nemůže zcela fungovat.

Domnívám se, že jde o jev, který nevyplývá ze samotných textů těchto her, ba jim skoro až odporuje. A to i přesto, že někteří autoři se to možná sami nedomnívali a psali své scénické poznámky téměř až jako ready-made režijní knihu pro amatérské inscenátory (včetně doslovných rad pro tyto režiséry). Jenomže opravdový úspěch bulvární komedie, jak se zdá, vyžaduje maximálně precizní jak herectví, tak režii, a oboje mnohem více, než jakýkoliv autorský koncept inscenátorů nebo herců – což je to, čeho je amatérské divadlo velmi dobře schopné, maximálně precizního herectví a režie naopak zpravidla ne: alespoň ne v takové míře, aby byl naplno využit komediální potenciál textu, tj. jediný potenciál textu. Amatérská inscenace zde může jen parazitovat na původním dramatickém textu, jemuž nemůže dost dobře stačit v žádné jeho složce, natož aby nějakou povýšila. Neboť přiznaně prvoplánová povaha těchto textů poněkud znemožňuje to, aby technickou nedostatečnost vynahradila nebo zcela potlačila jakákoliv jiná “přidaná hodnota” – nějakou vytvořit (spíše než objevit) je sice asi možné, ale samotné texty s tím, zdá se, nepočítají, nejsou psané proto, aby v nich režiséři objevovali nový a nový inscenační potenciál. Nakolik jsou dokonalé, natolik jsou i definitivní – tj. samozřejmě ne zcela, originální uchopení jistě možné je. Ovšem takové, kterému by profesionální herectví beztak neslušelo víc, než to amatérské, si představit nedokážu.

Žánr bulvární komedie se dle mého názoru zkrátka bytostně pojí s divadlem profesionálním, a to i z několika dalších důvodů. Z hlediska dramaturgie divadla je hlavním motivem pro uvádění těchto her ekonomický zisk – tedy právě to, co nehledají amatéři. Důvod, proč jsou tyto hry tak úspěšné, je jejich jasné tématické ukotvení v prostředí lidí převážně středního věku a převážně střední třídy, protože právě ti tvoří většinu diváctva. To samotné nemusí být nutně překážkou pro amatérské soubory stejného věku, ovšem v podání studentských herců tu nutně vzniká poněkud trapná disproporce – amatérský herec nemůže na jevišti nikdy zcela popřít vlastní osobu a té se v tomto případě mohou problémy postav bulvární komedie týkat jen ztěží (naštěstí).

Bulvární komedie bude vždy vypadat lépe v provedení profesionálů. A nemá cenu dělat něco, co někdo jiný udělá lépe... Respektive ano, může mít: jde-li o nácvik, trénink. Takovou motivaci můžeme asi zřídka najít u věkově pokročilejších souborů, ovšem u studentských spolků může být takový záměr samozřejmě pochopitelný a zcela legitimní. Má-li mladý člověk ambice stát se profesionálním hercem, je zcela logické, že bude v rámci přípravy na svou budoucí kariéru hrát divadlo. Pokud si pro tyto účely studentský soubor vybere inscenaci bulvární komedie, není proti tomu co namítat – na druhou stranu ale také není důvod, proč na takovou inscenaci chodit. Lépe řečeno: je jich mnoho, ale žádný z nich nesouvisí se samotnou divadelní kvalitou. V malém městě to může být skutečnost, že tam žádný kvalitní profesionální soubor hrající tyto hry není. Jinde zas může být návštěva profesionálního divadla příliš drahá. Nejčastější důvodem ale bývá čistě “sousedský” rozměr – divák se jde podívat na představení, kde hraje jeho známý nebo kamarád. Rozhodně nepovažují žádný z těchto faktorů za jakkoliv podřadný nebo nedejbože “nesprávný”: každá z těchto věcí k amatérskému divadlu neodmyslitelně patří a nedělá mu žádnou ostudu, především pokud jde o onu “sousedskost” (byť pojem “sousedské divadlo” se dnes chápe pouze jako jedna z kategorií amatérského divadla) Na druhou stranu ale právě ve stínu těchto nedivadelních faktorů se amatérské divadlo často chápe jako něco nedefinitivního vůči divadlu profesionálnímu: umělecká snaha někde na cestě k nejlepší formě podobě divadla. Způsob, jakým

se amatérské divadlo může vymanit z této nedokonalosti, podle mě spočívá právě v přiznání nedokonalosti – v rozvinutí performativního potenciálu, který má amatérské divadlo podle mě daleko větší, než divadlo profesionální. A právě bulvární komedie toto anti-ilusivní performerství dost dobře neumožňuje, domnívám se, především ne pro studentské divadlo. Mladý člověk nemůže být dost dobře performerem, jestliže hraje a jestliže navíc hraje někoho sobě zcela cizího.

Amatérské provedení bulvární komedie má veškeré předpoklady pro to, aby se stalo divadelní obdobou Babicova kuchařského receptu – máme hlad, ne ale peníze nebo čas na pořádné jídlo, tak zplácáme nějaké ready-made osvědčené produkty jako kečup nebo mraženou pizzu (stejně osvědčené jako recyklující se prvky a principy bulvární komedie) a pořádně se nadlábnem. Na tom nemusí být nutně něco špatného, ale za kuchařské umění bych to opravdu nepovažoval.